

MEDEDELINGENBLAD
VAN DE
NEDERLANDSE WERKGEMEENSCHAP VOOR INDIVIDUALPSYCHOLOGIE.

Redactie: Mevr. G. Polak-de Meijer: Reynier Vinkeleskade 24
Amsterdam-Z., Telef. 99028.

Mevr. M. Kalf - Kapteyn
de Heer J. Vinkenborg.

====

HEBBEN WIJ, MENSEN, DE MENSEN NODIG?

Een klein katje kijkt fel met zijn nog wat blauwige, grote, ronde ogen naar het voortbewegende klosje. Ruts, daar schiet hij onverwacht overeind en tracht met een sprong en een vlugge haal "zijn prooi" te vangen. Die jonge kat oefent zich dagelijks, opdat hij binnenkort in staat zal zijn een vogel of een muis te vangen. Deze harmonie in de natuur treft ons en geeft ons wel eens een afgunstig gevoel. In de natuur toch is er evenwicht; het dier is in staat aan de opgaven, aan hem gesteld, te voldoen. Zijn capaciteiten zijn toereikend om zich te handhaven en in zijn onderhoud te voorzien. Hoe anders is het bij ons mensen! Biologisch gesproken oefent het kind evenals de kleine kat, tal van functies, die voor onze toekomst noodzakelijk zijn. Spreken, zitten, lopen, worden reeds voorbereid in een tijd, dat het kind ze nog niet nodig heeft. Is het kind echter biologisch volgroeid, dan zal hij, in tegenstelling met de dieren, niet in staat zijn om aan de opgaven, door het leven gesteld, te voldoen. Een opmerkelijke disharmonie, die door verzwarende omstandigheden - als slechte economische toestanden, dicht bevolkte steden, enz., welke niet in de natuur gezocht moeten worden - in de omgeving worden geschapen.

Er zijn mensen, die in afgunst de harmonie in het dierenrijk gadeslaand, zich op een onbewoond eiland wensen, ver van de steeds hogere eisen van de wereld. Echter zal dit eiland moeten zijn met een schitterend klimaat, een overvloedige natuur en zonder andere levende wezens, vijandig aan de mens. Als enkeling zou hij anders onherroepelijk te gronde gaan. Alleen kan hij zich niet handhaven, noch als persoon, noch als biologisch wezen. Zijn lichamelijke tekortkomingen zijn, in vergelijking met de dieren, te groot. Maar ook als persoonlijkheid kan een mens zich slechts ontwikkelen door en met en temidden van mensen. Zijn persoonlijkheid is dualistisch, daar hij behalve een biologisch ook een geestelijk wezen is. Het is voor hem niet voldoende in zijn materiële be-

hoeften te voorzien, hij streeft als geestelijk wezen ook naar ontplooiing van zijn IK, van zijn persoonlijkheid.

Deze persoonlijke eigenschappen kan hij niet ontplooiën op een onbewoond eiland, maar alleen tussen de mensen. Alle menselijke eigenschappen kent men alleen door vergelijking met anderen. Zo kan men iemand alleen knap noemen, als hij knapper is dan anderen. Willen wij een mens met zijn moeilijkheden begrijpen, dan kunnen wij dat alleen, wanneer wij hem als een individu - weliswaar met eigen mogelijkheden - te midden van anderen beschouwen en wanneer wij inzien, waarom en hoe hij op de medemens reageert.

Het is het belang van de mens als enkeling, zowel voor handhaving als biologisch wezen, als ook om als persoon tot volle ontplooiing te komen, dat de gemeenschap, waartoe hij behoort zo goed mogelijk functioneert. De groep kan echter slechts goed functioneren, wanneer al zijn leden daartoe - elk naar zijn kunnen - bijdragen. Theoretisch zou dit ook kunnen, daar ieder een natuurlijk gemeenschapsgevoel bezit. Dit wordt echter niet bij iedereen voldoende ontwikkeld. In plaats van medewerkers, worden sommigen parasieten of zelfs tegenwerkers. Parasieten vinden, dat anderen maar moeten zorgen, dat de gemeenschap goed functioneert. Zij eisen, maar stellen zelf er niets tegenover. Tegenwerkers bestrijden de goede gang van zaken op talloze manieren. Zij staan vijandig tegenover hun medemens. Zij kunnen niet met deze samenwerken, maar menen hun doel beter te bereiken door hem te bestrijden.

Of de mensen tot medewerkers, parasieten of tegenwerkers zullen behoren, hangt voor een groot deel af van hun jeugdervaringen. Het kind, dat door zijn ouders alle moeilijkheden uit den weg geruimd krijgt, gaat het vanzelfsprekend vinden, dat anderen de kastanjes voor hem uit het vuur halen: hij zal parasiet worden. Het verwaarloosde kind, dat de mensen als onvriendelijk ervaart, zal later trachten te krijgen, wat hij krijgen kan en zich daardoor wreken voor de vroeger ondervonden moeilijkheden. Het is de taak van de opvoeders, het kind zo te leiden, dat hij tot een medewerker opgroeit, niet alleen ten behoeve van het geheel, maar ook voor het kind zelf, daar het anders nooit de ontplooiing van zijn persoonlijkheid zal kunnen bereiken. Om medewerkers te worden, hebben wij de mensen nodig, niet als Middel, maar als Doel.

G. Winter - de Graaff.

(Verkort overgenomen uit "Beatrijs").

Verslag der I.P.Studie-conferentie te Amersfoort op 14 en 15 Juni 1952, over het onderwerp: Angst en onzekerheid in het hedendaagse menselijke bestaan.

Slechts van twee sprekers zijn wij in staat hier het verslag te geven.

Inleidende beschouwing
door Dr P.H. Ronge, arts.

Bij de geboorte beschikt het dierlijke organisme over verschillende automatische reactieschema's als antwoorden op prikkelcombinaties uit de buitenwereld, z.g. reflexen. De reflex heeft een buiten- en een binnenkant. De eerste is objectief vaststelbaar (spierbewegingen, verandering in de hormonale werking, etc.) De tweede is slechts subjectief waarneembaar (als gemoedsbeweging, etc.) De uitwendige kant der reflexen geeft een verweer of een gebruik van de omstandigheden (bv. grijppreflex), de innerlijke kant stelt het individu op de hoogte van de aard van de betrekking tot de buitenwereld (schrik reflex: buitenwereld is "verschrikkelijk") Ook angst is een reflex, en wel op een voor het organisme inadaequate situatie - prikkels kunnen niet in het individuele ordeningsschema verwerkt worden.

Dispositie voor de angstreflex is bij verschillende individua's verschillend. Biologische functie een waarschuwing om zich aan het gevaar te onttrekken. Angst maakt op gevaar opmerkzaam. Angst kan dienen om weg te lopen, hulp in te roepen (angst appelleert op het medegevoel der anderen), aggressief te worden, maar ook om zich te bezinnen om toch tot een adaequate verwerking van de prikkel te komen. Zeer sterke angst kan verlamdend werken (Totstellreflex) of bewegingsstorm geven (paniek), ook flauwte en ten slotte "overspringbewegingen" (iets gaan doen, dat belangeloos is bv. sigaret aansteken, koperpoetsen).

Graad en doelmatigheid der aangeboren angstreflexen voert ons op het gebied der orgaanminderwaardigheden. "Angst ist eine der konkretesten Formen des Minderwertigkeitsgeföhls, die einem bestimmten Zweck dient, dem des Geschütztwerdens". (Adler).

Angst, een voorname factor in het leven. Heidegger spreekt van de angst als "Grundstimmung". Deze angst dwingt tot compensatie. Zijn betekent voor ieder mens op zijn eigen wijze betrokken - zijn op, of verbonden - zijn met de cosmos. In de angst speurt het individu plotseling de mogelijkheid van het "niet-betrokken-zijn", dus van het "niet-zijn".

Des te ondeugdelijker de levensvorm, des te groter de angst. In de neurose kan de angst worden "omgefinaliseerd" en zo in dienst van het levensplan komen te staan. De ware moed is ech-

ter de ineenstorting van het bestaan als een voorwaarde te accepteren voor een betere verwerkelijking van het eigen wezen (Goldstein).

De heer J.A. Delhez, arts, spreekt over "angst en onzekerheid bij de mens". Hij wijst op het verschil tussen angst en vrees. Angst is een onbestemd gevoel van bedreiging. Vrees is bedreiging door een gevaar. Uit een voorbeeld blijkt, dat het onbestemde gevoel van angst voor de betrokkene een onbekend, onbewust gevaar is. Door een analyse kan dit onbestemde gevoel, omgezet worden in het weten van een reëel gevaar. Daarmede is de mogelijkheid gegeven om er maatregelen tegen te nemen. Men kan angst definiëren als de "bedreiging door het Niets". Waar het Niets onvoorstelbaar is, is de angst hiermee wel gedefinieerd maar niet begrijpbaar gemaakt (grijpbaar met woorden).

Naast de behandeling van de angst door een psychologische analytische behandeling noemde spreker de kerk en het geloof in een Opperwezen als de therapie, die de mens spontaan al sinds overoude tijden gezocht heeft om van zijn angst-en onzekerheidsgevoel bevrijd te raken. Tenslotte stelde spreker de vraag of we niet aan de vooravond staan van een samengaan van wetenschap en religie op een meer intense wijze dan voorheen (Paul Tournier, Maeder, e.a.).

Mededelingen van het Secretariaat.

Alle leden en medewerkers: attentie!

De bijeenkomsten van de Werkgemeenschap op Zondagen ongeveer eens per maand in de Vrouwenclub te Amsterdam, worden gehouden met het doel om de onderlinge band te versterken en om onderwerpen te bespreken en te bediscussiëren, die betrekking hebben op de psychologie, waardoor allen op de hoogte blijven van nieuwe inzichten en verschijningsvormen. In het belang van het uitdragen van de I.P. door U allen is het noodzakelijk, dat die bijeenkomsten beter bezocht worden. Het Bestuur stelt daarom voor aan U de keuze te laten tussen:

1. aanhouden op Zondag òf
2. verplaatsen naar Zaterdagmiddag van 15-20 uur (met onderbreking van maaltijd als op Zondag).

Er wordt van U allen verwacht, dat U Uw mening over dit voorstel schriftelijk wilt kenbaar maken aan de secretaresse:

Mw. M.A. Heyligers-v.d. Syp, G.v.d. Veenstraat 51 boven, Amsterdam-Z.
onder het motto: stel niet uit tot morgen, wat U heden doen kunt.

Mevr. M. Kalf-Kapteyn, Assendelftstraat 53, den Haag, tel. 390308 is internationale secretaresse geworden, in plaats van de heer Mr G.E. Kruseman.

Voor het eindexamen van de 2-jarige leergang voor I.P.slaagden: Mevr. C.A. Hoogendoorn-Brëas, particulier

Heer A. Hoogendoorn, schoolhoofd, spraakleraar

Mevr. W. Steiner-Veth, particulier

Mevr. E. Brouwer-Lebret, muziekpaedagoge

Mej. A.G. Moll, heilgymnaste-masseuse

Voor de cursus 1952-1953 gaven zich op:

- a. paedagogen: van het Lager en van het Voorbereidend onderwijs (met Montessori of andere opleiding;
- b. sociale werkers en werksters;
- c. studenten (psychologie, sociale wetenschappen, taal- en letterkunde)
- d. belangstellende huisvrouwen en moeders.

Voor ieder lid en iedere medewerker(ster) is thans een abonnement genomen op "The I.P. News Letter" uit Londen. Een bedrag van f.0.30 wordt gevraagd voor ieder nummer, hetgeen verrekend zal worden gelijk met de contributie voor de Werkgemeenschap. Het eerste nummer, no. 17, is ieder reeds toegezonden.

De voordrachten, gehouden op Zondag 18 Mei, door de heer H.W. von Sassen: "Gemeenschapsvormen in verband met de ontwikkelings-psychologie" en door Mw M. Friesemann Viëtor: "Woordblindheid" zullen worden herhaald.

Dr C.A. Mennicke.

Na vele jaren leider geweest te zijn van de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort gaat Dr Mennicke ons land verlaten om zich weer in Duitsland te vestigen. Het Bestuur van de Werkgemeenschap voor I.P. wil de heer Mennicke dank zeggen voor de aangename wijze, waarop hij de laatste zes jaren met het Bestuur heeft samengewerkt en hem het beste toewensen bij zijn toekomstige werkkring.

Errata.

Uitgekomen boeken: Sidonie Reiss, Levenskoers en Levensvernieuwing.

Ledenlijst: G.A. van Asperen, moet zijn G.H. van Asperen
C.J.V. Hustina moet zijn: C.J.V. Hustinx

Mw.T.Petersilka-Niebos moet zijn:Mw.T.Petersilka - Nieboer
Het telefoonnummer van Mw.Heyligers is niet 50881,maar 20881.
De heer Mr G.W.Arendoen Hein,arts,is geen bestuurslid.

Uit andere bladen.

In Vernieuwing van het Onderwijs verscheen een nummer,gewijd aan het Spel. Dr M.Wens schreef over "De betekenis van het Spel in de psychische ontwikkeling van het Kind". In aansluiting daaraan volgen artikels van W.K.C.Lambert-Anema over "De betekenis van passend materiaal en de juiste stimulans voor de spel-activiteit van het Kind", van J.J.Prins - Wekker over "Spel en Werk" en van W.J.Baumans over "Het vrije spel bij kleuters en gedurende de eerste L.O.-jaren."

In verband met dit uittreksel wordt erop gewezen,dat verschillende bladen in de bibliotheek aanwezig zijn en uitgeleend kunnen worden. Men wende zich tot de bibliothecaresse: Mw.L.van Dijk, Vossiusstraat 51, Amsterdam-Z.

Sprokkelhout.

Van Phyllis Bottome uit "Alfred Adler":

- You can not alter the facts, but you can alter the way of looking at them.
- There is always a less bitter way, if you look hard enough.
- You need not have to explode, if you are not vain.
- You must either take life and its consequences or shoot yourself. There is no other way.

o-o-o-o-o-o

=====